

KRZYSZTOFORY

Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

37

Muzeum Krakowa

KRZYSZTOFORY

Scientific Bulletin of the Historical Museum of the City of Kraków

KRZYSZTOFORY

Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

37

Muzeum Krakowa

Kraków 2019

Recenzenci zeszytu 37 / Reviewers of Volume 37

Michał Baczkowski (Uniwersytet Jagielloński), Anna Bednarek (Muzeum Krakowa), Małgorzata Perdeus-Białek (Menedżerowie Jutra MOFFIN; Uniwersytet Jagielloński), Katarzyna Biecuszek (Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w Krakowie), Marcin Biernat (Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w Krakowie), Czesław Brzoza (Uniwersytet Jagielloński), Katarzyna Bury (Muzeum Krakowa), Eugeniusz Duda (Muzeum Krakowa), Joanna Gellner (Muzeum Krakowa), Grażyna Kubica-Heller (Uniwersytet Jagielloński), Zofia Kaszowska (Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie), Dawid Keller (Muzeum Śląskie), Iwona Kęder (Muzeum Narodowe w Krakowie), Kamila Kłudkiewicz (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Waldemar Komorowski (Muzeum Narodowe w Krakowie), Tomasz Koziół (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Anna Kwiatek (Muzeum Krakowa), Elżbieta Lang (Muzeum Krakowa), Dorota Łuczak (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Katarzyna Maniak (Uniwersytet Jagielloński), Adam Mazur (Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu), Konrad Meus (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Ewa Orlińska-Mianowska (Muzeum Narodowe w Warszawie), Marianna Michałowska (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Wanda Mossakowska (Stowarzyszenie Historyków Fotografii), Mateusz Niemiec (Muzeum Krakowa), Zdzisław Noga (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Piotr Nowak (Politechnika Wrocławska), Zenon Piech (Uniwersytet Jagielloński), Daria Pilch (Muzeum Krakowa), Michał Pręgowski (Politechnika Warszawska), Andrzej Rybicki (Muzeum Fotografii w Krakowie), Jacek Salwiński (Muzeum Krakowa), Beata Biedrońska-Słota (Muzeum Narodowe w Krakowie), Dorota Majkowska-Szajer (Muzeum Etnograficzne w Krakowie), Wojciech Walanus (Uniwersytet Jagielloński), Marek Więcek (Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie), Michał Wiśniewski (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)

Adiustacja / Copy editing: Anna Biedrzycka

Tłumaczenie na język angielski / Translation into English: Maria Piechaczek-Borkowska

Projekt graficzny / Graphic Design: Monika Wojtaszek-Dziadusz

Ilustracje / Illustrations: Archiwum Narodowe w Krakowie (ANK), Biblioteka Jagiellońska (BJ), Biblioteka Narodowa (BN), Fototeka Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (IHS UAM), Fototeka Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego (IHS UJ), Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka, Muzeum Etnograficzne w Krakowie (MEK), Muzeum Fotografii w Krakowie (MuFo), Muzeum Krakowa (MK), Muzeum Narodowe w Krakowie (MNK), Muzeum Narodowe w Warszawie (MNW), Muzeum Sztuki w Łodzi, Narodowe Archiwum Stanów Zjednoczonych w College Park; archiwa prywatne / private archives Jacka Szmuka, Bogdana Zimowskiego, Grzegorza Zygiera; oraz / and Katarzyna Bury, Elżbieta Firlet, Marcin Gulis, Oskar Hanusek, Uta Hanusek, Andrzej Janikowski, Tomasz Kalarus, Joanna Kunert, Anna Kwiatek, Andrzej Malik, Dorota Marta, Łukasz Michałak, Karina Niedzielska, Anna Olchawska, Daria Pilch, Daniel Podosek, Tomasz Sadko, Piotr Stefański, Henryk Świątek, Monika Topolska

ISSN 0137-3129

© Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków, 2019

Wydawca / Publisher:

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Rynek Główny 35, 31-011 Kraków
www.mhk.pl

www.mhk.pl/krzysztofor

Pierwotną wersją czasopisma jest wersja papierowa / The periodical originally comes out in paper

Printed in Poland

Nakład: 500 egz. / An edition of 500 copies

Skład, przygotowanie do druku / Typesetting: Jacek Łucki

Druk / Print: Drukarnia Legra

Redaktor / Editor:

Michał Niezabitowski

współpraca przy zeszycie 37 / collaboration on volume 37:

Ewa Gaczoł

Rada Naukowa / Scientific Council

Zdzisław Noga – przewodniczący / President (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Antoni Bartosz (Muzeum Etnograficzne w Krakowie), Jacek Chrobaczyński (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Péter Farbaky (Budapesti Történeti Múzeum, Węgry), Jacek Gądecki (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie), Jacek Górski (Muzeum Archeologiczne w Krakowie), Dariusz Kosiński (Uniwersytet Jagielloński), Piotr Krasny (Uniwersytet Jagielloński), Anna Niedźwiedz (Uniwersytet Jagielloński), Jacek Purchla (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie; Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie), Volker Rodekamp (Stadtgeschichtliches Museum Leipzig, RFN)

Komitety Redakcyjne / Editorial Committee

Marcin Baran, Monika Bednarek, Anna Biedrzycka (sekretarz / secretary), Elżbieta Firlet, Ewa Gaczoł, Piotr Hapanowicz, Zdzisław Noga, Wacław Passowicz, Jacek Salwiński, Joanna Strzyżewska, Andrzej Szoka, Maria Zientara

Spis treści

Contents

10		Kolekcje Collections
11	Ewa Gaczoł	Kolekcja dagerotypów w zbiorach Muzeum Krakowa – w 180-lecie wynalezienia fotografii Daguerreotypes in the Collection of the Museum of Kraków – on the 180 th Anniversary of the Invention of Photography
19	Wojciech Walanus	Fotografie z zakładu Ignacego Kriegera w zbiorach Fototeki Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Charakterystyka i perspektywy badawcze Photographs from Ignacy Krieger's Studio in the Collection of the Photo Library of the Jagiellonian University's Institute of Art History. Main Characteristics and Research Perspectives
37	Joanna Strzyżewska	Lustro pamięci. O negatywach z Muzeum Techniczno-Przemysłowego w Krakowie The Mirror of Memory. On the Negatives from the Museum of Science and Industry in Kraków
59	Kamila Kłudkiewicz	The History and Role of the Institute of Art History Photo Archive in the 100 years of Art History Research and Education in Poznań. General characteristics and the result of preliminary research Historia i rola Fototeki Instytutu Historii Sztuki w stuletniej historii nauczania historii sztuki i badań naukowych w Poznaniu. Ogólna charakterystyka i wynik wstępnych badań
69	Kamila Wasilewska-Prędkie	Fotografia żydowska w zbiorach Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie Jewish Photographs in the Collection of the Seweryn Udziela Ethnographic Museum in Kraków
88		Wokół muzealiów Musealia in the Spotlight
89	Michał Szczerba	Album fotografii członków Towarzystwa Strzeleckiego Krakowskiego w zbiorach Muzeum Krakowa The Photo Album of the Members of Kraków's Marksmen's Confraternity in the Holdings of the Museum of Kraków
104	Joanna Gellner	Między przedmiotem a podmiotem. Zwierzęta na fotografiach ze zbiorów Muzeum Krakowa Between the Object and the Subject. Animals in the Photographs from the Collections of the Museum of Kraków
135		Fotografowie Photographers
136	Anna Bednarek	Kriegerowie – biografia niemożliwa? The Kriegers – an Impossible Biography?

- 151 _____ Anna Bednarek **Nie tylko Kriegerowie. Fotografowie Krakowa i jego zabytków w XIX wieku**
Not Only the Kriegers. The Photographers of Kraków and its Monuments in the 19th Century
- 171 _____ Anna Kwiatek **Krakowianin o wielu pasjach. Fotografie amatorskie Mariana Plebańczyka w zbiorach Muzeum Krakowa**
A Cracovian of Many Passions. Marian Plebańczyk's Amateur Photographs in the Holdings of the Museum of Kraków
- 197 _____ Magdalena Kownacka **Rzeczywistość nie istnieje. Działalność Grupy Roboczej w Krakowie w drugiej połowie lat siedemdziesiątych XX wieku**
Reality Does Not Exist. The Activity of Grupa Robocza in Kraków in the Second Half of the 1970s
- 210 _____ **Fotografia w służbie nauki i sztuki**
Photography in the Service of Science and Art
- 210 _____ Katarzyna Moskal **Fotografie szat liturgicznych w zbiorach Muzeum Krakowa jako źródło do odtworzenia historii zabytku – wybrane przykłady**
Photographs of Liturgical Vestments in the Holdings of the Museum of Kraków as a Source for Reconstructing the History of an Artefact – Selected Examples
- 221 _____ Wacław Szczepanik **Austro-węgierska wojskowa służba medyczna podczas I wojny światowej. Próba analizy źródła ikonograficznego – albumu dr. Mieczysława Górki**
Medical Service in the Austro-Hungarian Army during World War I. An Attempt at an Analysis of an Iconographic Source – Dr Mieczysław Górka's Album
- 233 _____ Iwona Kawalla-Lulewicz **Śródmiejskie place targowe Krakowa w fotografii ze zbiorów Muzeum Krakowa**
Kraków's Inner City Market Squares in the Photographs from the Collections of the Museum of Kraków
- 255 _____ Iwona Kawalla-Lulewicz **Place targowe dawnych miast satelitarnych Krakowa, jurydyk i osad podmiejskich w fotografii ze zbiorów Muzeum Krakowa**
The Market Squares of Kraków's Former Satellite Towns, Jurydyki, and Suburban Settlements in the Photographs from the Collections of the Museum of Kraków
- 277 _____ Dominik Lulewicz **Zbiory fotograficzne Muzeum Krakowa jako źródło ikonograficzne do badań nad historią kolei w Krakowie**
The Photographic Collections of the Museum of Kraków as an Iconographic Source for the Study of the History of the Railways in Kraków

303	_____ Mateusz Niemiec	Fotografia jako źródło w badaniach nad krajobrazem historycznym – wybrane problemy Photography as a Source in the Research on Historical Landscape – Selected Problems
319	_____ Elżbieta Firlet	Stare i nowe w rejonie ulicy Zabłocie w Krakowie. Historia w fotografii zapisana The Old and the New in the Zabłocie Street Area in Kraków. History Encoded in Photography
353	_____ Magdalena Skrejko	Światłoryt – metoda adaptacji sztuk wizualnych na podstawie wybranych fotografii ze zbiorów Muzeum Fotografii w Krakowie <i>Światłoryt</i> – a Method of Adapting Visual Arts Demonstrated on Selected Photographs from the Holdings of the Museum of Photography in Kraków
363	_____	Konserwacja Conservation
364	_____ Zofia Kaszowska, Ryszard Antoni Wójcik, Karina Niedzielska	Kilka słów o czarno-białych negatywach fotograficznych i możliwościach ich identyfikacji A Few Words on Black-and-White Photographic Negatives and the Possibilities of Their Identification
377	_____ Uta Hanusek	Wybrane problemy konserwacji prewencyjnej na przykładzie konserwacji archiwalnych materiałów fotograficznych Selected Problems of Preventive Conservation Demonstrated on the Example of the Conservation of Archival Photographic Materials
383	_____ Daria Pilch	Wybrane zagadnienia dotyczące budowy i sporządzania negatywów kolodionowych na podłożu szklanym w zakładzie rodziny Kriegerów Selected Issues Concerning the Characteristics and Production of Collodion Negatives on Glass Supports at the Studio of the Krieger Family
392	_____	Muzealne sprawy Museum Issues
393	_____ Joanna Gellner, Anna Kwiatek	Urodziny Ignacego Kriegera – podsumowanie i wnioski <i>Ignacy Krieger's Birthday</i> – Summary and Conclusions
403	_____ Katarzyna Bury	Muzeum Podgórze – podsumowanie realizacji projektu The Podgórze Museum – a Summary of the Project's Execution
415	_____ Jacek Salwiński	Kronika działalności Muzeum Krakowa w 2018 roku The Chronicle of Activity of the Museum of Kraków in 2018

446 _____

Wspomnienia pośmiertne
Posthumous Tributes

447 _____ Jacek Salwiński

**Greta Czapryniak, kustosz Muzeum Historycznego
Miasta Krakowa (1963–2019)**

Greta Czapryniak, Curator at the Historical Museum of the
City of Kraków (1963–2019)

449 _____ Wacław Passowicz

**Inżynier Zdzisław Maj (1934–2019). „Człowiek dobry
jak chleb”**

Engineer Zdzisław Maj (1934–2019). ‘A Man as Good as
Bread’

452 _____ Wacław Passowicz

Tamara Petryk (1939–2019)

455 _____ Ewa Gaczol

Dr Ryszard Antoni Wójcik (1957–2019)